
D/4012/08.00.00.02/2018

Kestävän liikkumisen Kotka - Käveltyvyyden kehittämissuunnitelma

Kara 22.2.2022 § 22

Valmistelijat: Vs. kaavoituspäällikkö Pauli Korhiakoski, puh. 040 620 8620
Kaavoitusarkkitehti Marja Pelo, puh. 040 638 9054

Esittelyteksti: **Kestävän liikkumisen Kotka -ohjelman strateginen tausta ja eteneminen**

Kotkan kaupunkistrategian yksi strateginen kärki on upean elinympäristön Kotka, jonka saavuttamiseksi kaupunki on laatinut mm. Kestävän liikkumisen Kotka -ohjelman (hyv. KV 23.9.2019) ja sitä tarkentavan Kotkan pyöräliikenteen kehittämissuunnitelman (hyv. KARA 17.3.2020). Vuoden 2020 aikana Kestävän liikkumisen Kotka -ohjelman toteutusta jatkettiin mm. työstämällä pysäköintipolitiikkaa, henkilöstön liikkumissuunnitelmaa (hyv. KH 22.3.2021) ja työnantajaverkoston sekä valmistelemalla joukkoliikenteen kilpailutusta, rakentamalla joukkoliikenteen brändiä sekä laatimalla joukkoliikenteen linjasto- ja pysäkkisuunnitelmaa.

Vuoden 2021 aikana kokonaisuus eteni Kotkan käveltyvyyden kehittämissuunnitelman valmisteluun ja samassa yhteydessä käynnistettyyn asukasraatitoimintaan. Kokonaisuuden toteuttamiseksi haettiin ja saatiin liikkumisen ohjauksen valtionavustusta 27 000 euroa. Vuoden 2021 aikana valmistui myös Karhulan keskustan osayleiskaava ja siihen liittyvä liikennesuunnitelma (hyv. KV 31.5.2021) sekä Kotkansaaren ja Karhulan katujen yleissuunnitelmat (hyv. KARA 2.2.2021 ja 19.10.2021). Lisäksi Kirkkokadun ja Kauppakadun toteutukseen haettiin valtion kävelyn ja pyöräliikenteen investointiavustusta, jota myönnettiin Kotkan kaupungille yhteensä lähes 440 000 euroa. Kestävän liikkumisen ohjelma oli yksi avustushaun perusvaatimuksista.

Käveltyvyyden kehittämissuunnitelma

Tiivistäen käveltyvyydellä tarkoitetaan sitä, miten helppoa ja turvallista eri alueilla on liikkua kävellen. Käveltyvyydellä kuvataan alueen kykyä tukea ja kannustaa kävellen liikkumiseen. Kotkan käveltyvyyden kehittämissuunnitelma osoittaa kävelyn kannalta tärkeimmät alueet, käveltyvyyteen liittyvät vaatimukset ja tarpeet sekä kunkin aluetyypin keskeisimmät kehittämisperiaatteet.

Käveltyvyyden perusominaisuuksia kaikilla alueilla ovat turvallisuus ja esteettömyys. Käveltyvyyden kehittämissuunnitelmassa tunnistetuilla kävelyalueilla edellytetään kuitenkin perustasoa korkeampia laatukriteerejä, jotka korostavat alueiden kiinnostavuutta, helppoutta ja mukavuutta ja houkuttelevat ihmiset liikkumaan ja viettämään aikaa kaupungin erilaisissa ympäristöissä. Arkiympäristön olosuhteiden laadulla on erittäin tärkeä rooli hyvinvoinnin edistämässä.

Pöytäkirjan tarkastusmerkintä

--	--	--

Käveltyvyyden kehittämissuunnitelma on laadittu ja kävelyalueet tunnistettu aiempien suunnitelmien ja selvitysten, paikkatietopohjaisten analyysien, asukaskyselyn, asukasraati- ja asiantuntijatyön ja erillisten kohdekäyntien pohjalta. Käveltyvyyden kehittämissuunnitelmassa tunnistetaan neljä erilaista aluetyyppiä, joilla kävely on erityisen merkittävä kulkutapa ja joilla käveltyvyyden kehittäminen on siten erityisen tärkeää. Kävelyalueilla on paljon asukkaita, työpaikkoja tai palveluita tai ne ovat muuten houkuttelevia tai keskeisiä sijainteja.

Kävelyalueet

Tunnistettuja käveltyvyyden kannalta erityisiä aluetyyppejä ovat ydinkeskusta, keskusta-alue, palvelukeskus ja keskeinen viheralue. Muulla Kotkan taajama-alueella tavoitellaan käveltyvyyden perustasoa, jolla turvataan kävelyn mahdollisuudet ja perustason käytettävyyys. Lisäksi alueita yhdistävät arki- ja virkistysreitit.

Ydinkeskustat Kotkansaarella ja Karhulassa ovat merkittävimpiä kävelyalueita, joissa on eniten asukkaita, julkisia ja kaupallisia palveluita, matkailupalveluja sekä erilaisten kulkumuotojen yhteensovittamisen tarpeita. Ydinkeskustoissa kävely on kulkutavoista tärkein. Ydinkeskustojen osalta tavoitellaan esteettömyyden ja turvallisuuden huipputasoa, mutta alueella täytyy panostaa erityisellä tavalla laatuun, viihtyisyyteen, oleskeluun, kiinnostavuuteen, valaistukseen, viherympäristöön ja yksityiskohtiin.

Keskusta-alueet ympäröivät ydinkeskustoja, mutta näiden alueiden maankäyttö, palvelutiheys, asuntorakenne ja väestön määrä muuttuvat asteittain väljemmiksi. Keskusta-alueilla korostuvat ydinkeskustaan verrattuna enemmän arkiliikkumisen tarpeet. Keskusta-alueelta ydinkeskustaan suuntautuvien reittien turvallisuuden ja esteettömyyden parantaminen ovat prioriteetissa korkealla. Reittien varrella on syytä panostaa etenkin levähdyspaikkoihin. Keskusta-alueella on myös palvelukohteita, joiden lähiympäristön kehittäminen on tärkeää.

Palvelukeskukset ovat ydinkeskustojen ulkopuolisten alueiden keskuksia, joissa on yleensä koulu, päiväkotia, kauppa ja liikunta- tai virkistyspalveluita. Palvelukeskusten ydinalueilla kävelyn merkitys korostuu. Palveluiden lähiympäristöt ovat erityisen tärkeitä kävelyalueita, mutta myös ajoneuvoliikenne, pyöräily mukaan lukien, on merkittävää. Palvelukeskusalueilla on kiinnitettävä huomiota kävelyn ja ajoneuvoliikenteen turvalliseen yhteen sovittamiseen. Pyöräliikenteen osalta painotetaan nopeutta, suoruutta ja sujuvuutta, minkä vuoksi jalankulun ja pyöräilyn yhdistäminen väylillä on tehtävä huolella harkiten.

Keskeiset viheralueet ovat koko kaupungin merkittävimpiä rakennettuja puistoja, joita varten tullaan pitkiäkin matkoja virkistäytymään ja rentoutumaan. Keskeisillä viheralueilla on paljon taidetta, kulttuurihistoriaa, palveluita ja reittejä niin rakennettuun kuin luonnonmukaiseen viherympäristöön sulautettuna. Ne houkuttelevat oleskelemaan ja viettämään aikaa ja erottuvat edukseen matkailukohteina. Viheralueilla on merkitystä myös osana arkireittejä ja niiden kehittämisperiaatteissa huomioidaan alueen sijainti ja merkitys laajemmin osana kaupunkiympäristöä.

Näiden kehittämissuunnitelmassa tunnistettujen neljän erityisen aluetyypin lisäksi kehittämissuunnitelmassa on nostettu esille **arki- ja virkistysreittien** huomioimisen tärkeys. Merkittävänä arkireittiyhteyksinä on nostettu esiin reittejä, jotka yhdistävät keskusta-alueita ja palvelukeskittymiä. Virkistysreitit taas ovat merkittäviä viheralueita yhdistäviä ja arkireittejä pidempiä reittejä, joilla tehdään vapaa-ajan lenkkejä. Koko muu taajama-alue kuuluu ns. **käveltävyyden perustasoon**. Perustasolla kävely on mahdollista, turvallista ja pääosin myös esteetöntä. Perustaso ei kuitenkaan ole kävelyn kehittämisen kannalta prioriteetissa yhtä korkealla kuin muut tunnistetut kävelyalueet. Perustasolle sijoittuvat mm. suurin osa pientalovaltaisista alueista, haja-asutusalueet, teollisuus- ja työpaikka-alueet ja muut alueet, joissa kävelyvirrat ovat melko matalia. Perustasollakin on erilaisia kohteita, joissa turvallisuuskysymykset ja saavutettavuus kävellessä korostuvat. Tällaisissa kohteissa tarkastellaan erityisesti kohteen välitöntä lähiympäristöä, kuten piha-alueita ja saapumissuuntien tienylityspaikkoja.

Suunnitteluperiaatteet

Kehittämissuunnitelmassa osoitetuille kävelyalueille määritettiin periaatteet, jotka ohjaavat yleispiirteisellä tasolla niiden suunnitteluprosesseja, toteutusta ja kunnossapitoa tulevaisuudessa. Periaatteet koskevat esimerkiksi tavoiteltavia ajoneuvoliikenteen nopeustasoja, turvallisuutta ja esteettömyyttä korostavia ratkaisutapoja, kulkumuotojen yhteensovittamista, reittien selkeyttä ja jatkuvuutta sekä mukavuutta ja kiinnostavuutta lisääviä tekijöitä.

Käveltävyyden kehittämissuunnitelma (mukaan lukien kartalla esitetyt kävelyalueet, kävelyalueiden kehittämisperiaatteet ja kävelyalueiden tausta-aineistot ja tarkastelut) on toteutettu kokonaisuudessaan sähköisenä versiona Esrin Storymap -alustalla ja se löytyy Kotkan kaupungin internetsivuilta:

<https://www.kotka.fi/asuminen-ja-ymparisto/kadut-ja-liikkuminen/kestavan-liikkumisen-kotka/kotkan-kaveltavyyden-kehittamissuunnitelma-luonnos/>

-
- Esittelijä: Kaupunkisuunnittelujohtaja Markku Hannonen
- Ehdotus: Kaupunkirakennelautakunta hyväksyy Käveltyvyyden kehittämissuunnitelman, siinä osoitetut kävelyalueet ja niiden kehittämisperiaatteet. Kaupunkirakennelautakunta päättää, että jatkossa se vie suunnitelmaa aktiivisesti käytäntöön, huomioi sen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, toteutuksessa ja kunnossapidossa.
- Asian käsittely: Vs. kaavoituspäällikkö Pauli Korhonen esitteli asian.
- Päätös: Hyväksyttiin ehdotuksen mukaisesti.
- Toimeenpano: Ote: Kaupunkisuunnittelujohtaja
Tekninen johtaja
Kaupungininsinööri
Kaavoituspäällikkö
Tontti-insinööri
Toimitilapäällikkö
Kaupunginarkkitehti
Kunnossapitopäällikkö
Opetustoimenjohtaja
Varhaiskasvatusjohtaja

Oikaisuvaatimusohje

Pöytäkirjan tarkastusmerkintä